

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Thermometer seksuele gezondheid

De meest recente gegevens uit
de nationale soa-surveillance
bij Centra Seksuele Gezondheid

Update, november 2016

Dit is een update van de halfjaarlijkse thermometer seksuele gezondheid waarin de meest recente gegevens van de Centra Seksuele Gezondheid (CSG's) worden gepresenteerd.

Consulten

- In de 1^e helft van 2016 zijn 66.133 soa-consulten uitgevoerd, een afname van 1% in vergelijking met de 1^e helft van 2015.
- Deze consulten zijn bij 60.939 personen uitgevoerd; 5.194 (8%) personen hadden meer dan 1 consult in de 1^e helft van 2016.
- Vergelijkbaar met voorgaande jaren was 48% (n=29.226) van de bezoekers vrouw en 52% (n=31.687) van de bezoekers man, van wie 50% seks had met mannen (MSM, n=15.928).
- Van alle bezoekers was 50% jonger dan 25 jaar (n=30.606), dit was 51% in 2015.
- Negenenzestig procent van alle bezoekers was autochtone Nederlander, 16% was 1e generatie allochtoon, 15% was 2e generatie allochtoon.
- In de eerste helft van 2016 rapporteerden 445 (0,8%) bezoekers seksueel geweld, hiervan was 76% vrouw.
- Van alle heteroseksuele jongeren (n=29.193) werd 74% alléén op chlamydia en gonorrhoe getest, 26% is daarnaast ook op syfilis en hiv getest vanwege aanvullende risicofactoren.
- Van de heteroseksuele cliënten ouder dan 24 jaar is 96% op de vier soa getest conform het testbeleid.
- Het soa vindpercentage (het percentage consulten waarbij één of meer van de vijf soa chlamydia, gonorrhoe, infectieuze syfilis, hiv en infectieuze hepatitis B werd vastgesteld) was 18,2% in de 1e helft van 2016. Dit is een stijging ten opzichte van 2015 (16,7%).

Chlamydia

In de 1e helft van 2016 werd bij 9.429 bezoekers chlamydia vastgesteld; een stijging van 6% in vergelijking met de 1e helft van 2015. Het percentage positieve chlamydia testen bij (bekend hiv-positieve én hiv-negatieve) MSM is licht gedaald. Het percentage positieve chlamydia testen bij heteroseksuele mannen steeg van 16,1% in 2015 naar 18,1% in de 1e helft van 2016 (Figuur 1). Ook bij vrouwen steeg dit percentage: van 14,2% in 2015 naar 15,0% in de eerste helft van 2016.

LGV

Het aantal LGV gevallen stijgt sinds 2013. In de 1^e helft van 2016 was het aantal LGV gevallen hoger dan in voorgaande jaren met 125 diagnoses, een forse stijging ten opzichte van de 88 diagnoses in de 1^e helft van 2015 (Figuur 2). In 120 van de 125 infecties betrof het een anorectale LGV infectie. Ook het vindpercentage voor anorectale LGV steeg ten opzichte van 2015: in de 1^e helft van 2016 werd bij 10,0% van de geteste MSM een LGV-infectie gevonden (7,9% in 2015). Het vindpercentage bij bekend hiv-positieve MSM was hoger (22,2%; 63/284) dan bij bekend hiv-negatieve MSM (6,2%; 57/918).

Gonorroë

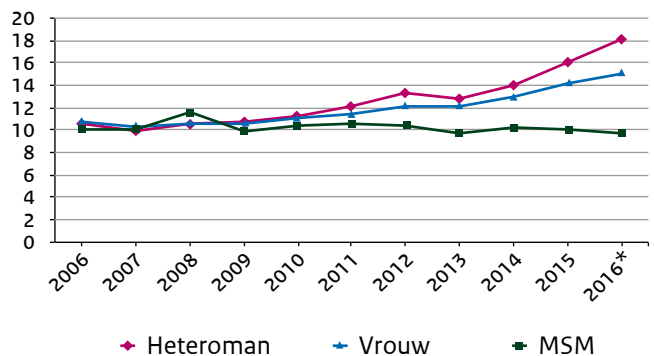
Bij 2.803 bezoekers werd in de 1^e helft van 2016 gonorroë vastgesteld; een stijging van 12% vergeleken met de 1^e helft van 2015. Gonorroë werd het meest gediagnosticeerd bij MSM (75% van alle gonorroë diagnoses). Het gonorroë vindpercentage bij MSM is licht toegenomen tot 11,1% in de 1^e helft van 2016 (10,8% in 2015; Figuur 3). De laatste jaren neemt het vindpercentage sterk toe bij zowel bekend hiv-positieve MSM (2010: 15,0%; 1^e helft 2016: 18,6%) als hiv-negatieve MSM (2010: 7,1%; 1^e helft 2016: 10,0%). Bij heteroseksuele mannen (1,8%) en vrouwen (1,4%) daalde het percentage positieve testen in de 1^e helft van 2016 ten opzichte van 2015.

Gonokokken resistentie

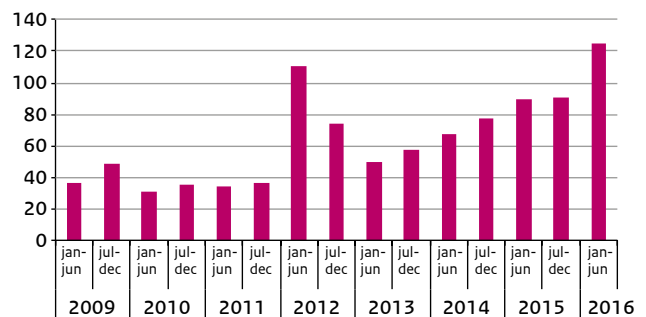
Resultaten uit de Gonokokken Resistentie tegen Antibiotica Surveillance (GRAS) laten zien dat resistentie of klinisch falen tegen ceftriaxon, het huidige middel van 1e keus, voornamelijk niet in Nederland is gevonden. Wel is er in de 1e helft van 2016 één grensgeval met een MIC-waarde van 0,125 gevonden. Resistentie voor cefotaxim (eveneens een 3e generatie cefalosporine en voormalige 1e keus therapie) werd in de 1e helft van 2016 bij 1,2% van de geteste isolaten gevonden; een daling ten opzichte van 2015 (1,9%). Voor azitromycine werd een resistentie van 13,1% gevonden, een stijging in vergelijking met 2015 (10,9%).

Infectieuze syfilis

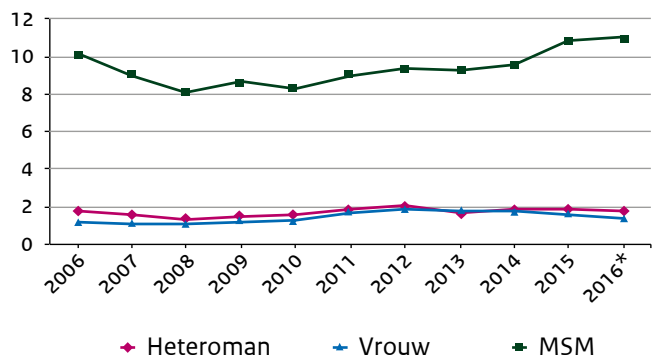
In de 1^e helft van 2016 werden 629 diagnoses van infectieuze syfilis gesteld; een stijging van 41% vergeleken met de 1^e helft van 2015 (n=446). Van alle syfilis infecties werd 95% bij MSM

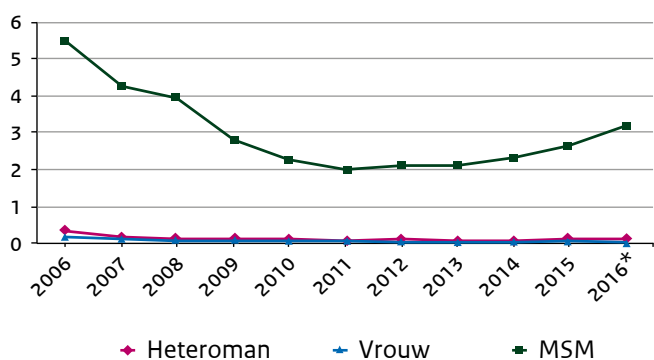
Figuur 1: Percentage positieve chlamydia testen naar geslacht en seksuele voorkeur januari t/m december 2006-2015, januari t/m juni 2016

Figuur 2: Aantal LGV-diagnoses per half jaar, januari 2009 - juni 2016

Figuur 3: Percentage positieve gonorroë testen naar geslacht en seksuele voorkeur januari t/m december 2006-2015, januari t/m juni 2016

Figuur 4: Percentage positieve infectieuze syfilis testen naar geslacht en seksuele voorkeur januari t/m december 2006-2015, januari t/m juni 2016

gediagnosticeerd, waarvan 38% bekend hiv-positief was en 3% nieuw werd gediagnosticeerd met hiv. Na de dalende trend in het percentage positieve testen bij MSM tussen 2006 en 2011, stijgt het percentage van 2,1% in 2012 naar 3,2% in de 1^e helft van 2016 (Figuur 4). Deze stijging is zichtbaar bij bekend hiv-positieve MSM (van 5,0% in 2012 naar 9,1% in de 1^e helft van 2016), bij MSM die nieuw gediagnosticeerd zijn met hiv (van 6,6% in 2012 naar 10,2% in de 1^e helft van 2016) en ook bij hiv-negatieve MSM (van 1,4% in 2012 naar 2,2% in de 1^e helft van 2016) (Figuur 5). Het percentage positieve testen voor syfilis bij heteroseksuele mannen en vrouwen bleef in 2016 op een vergelijkbaar laag niveau als in voorgaande jaren ($\leq 0,1\%$).

Hiv

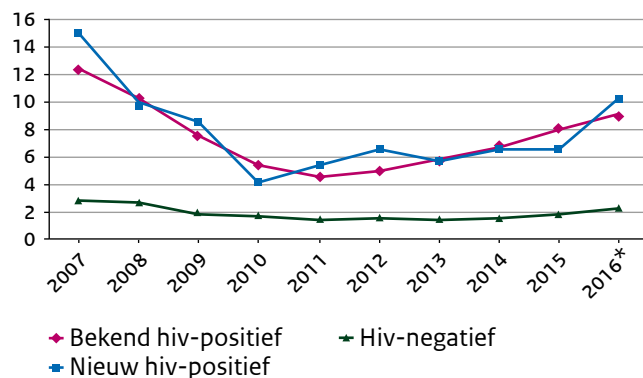
In de 1^e helft van 2016 werden 147 nieuwe hiv-infecties gediagnosticeerd door de CSG's, ten opzichte van 140 infecties in de 1^e helft van 2015. Bij de CSG's werden in de 1^e helft van 2016 de meeste nieuwe hiv-diagnoses gesteld bij MSM (95%). Het percentage positieve hiv testen bij MSM daalt sinds 2006 en is verder gedaald naar 0,7% in de 1^e helft van 2016 (Figuur 6). Bij zowel heteroseksuele mannen als vrouwen bleef het percentage positieve testen in de 1^e helft van 2016 vergelijkbaar met voorgaande jaren ($< 0,1\%$).

Vindpercentages naar risicogroep en etniciteit

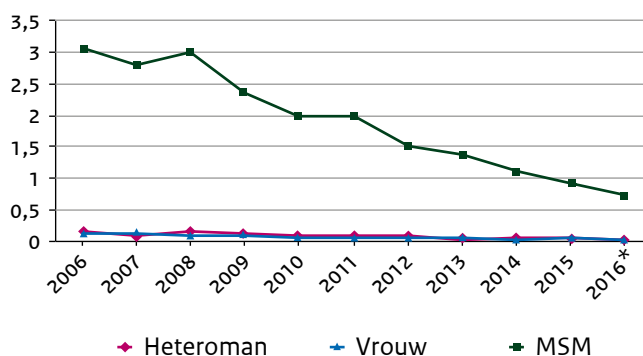
Het vindpercentage voor één of meerdere soa was in de 1e helft van 2016 voor vrijwel elke risicogroep en etniciteit hoger dan in het 1e halfjaar van 2014 en 2015. Het vindpercentage varieert echter sterk tussen groepen. Het hoogste vindpercentage in de 1e helft van 2016 werd gevonden bij bekend hiv-positieve cliënten (34%) en bij de groep die gewaarschuwd was voor een soa (32%). Zoals voorgaande jaren werd een hoog vindpercentage gevonden onder cliënten afkomstig uit de Antillen** (23%).

Gedragindicatoren

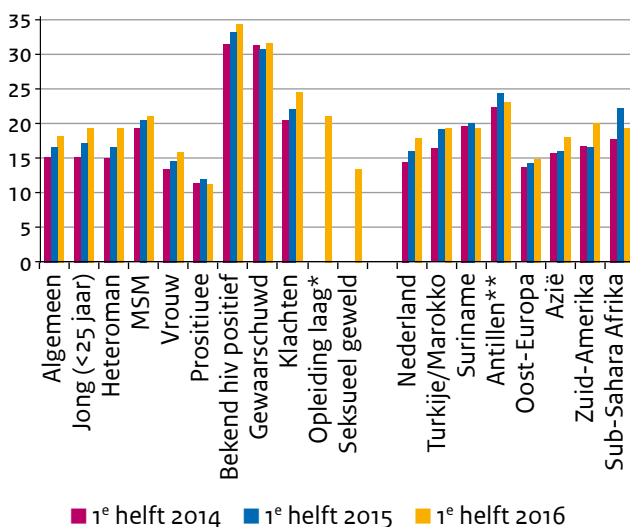
In de 1^e helft van 2016 gaf 77% van de MSM, 59% van de heteroseksuele mannen en 42% van de vrouwen aan drie of meer partners te hebben gehad in de afgelopen zes maanden. Deze percentages zijn de afgelopen jaren nauwelijks veranderd. Het percentage MSM dat geen condoom gebruikte tijdens het laatste sekscontact met een losse partner is toegenomen van 49% in de 1^e helft van 2015 naar 52% in de 1^e helft van 2016. Bij heteroseksuele mannen en vrouwen was het percentage dat geen condoom gebruikte tijdens het laatste sekscontact met een losse partner 71%, vergelijkbaar met voorgaande jaren. In de 1^e helft van 2016 gaf 9% aan swinger te zijn, ten opzichte van 8% in de 1^e helft van 2015. Achtenzeventig procent van de MSM rapporteerde in de 1^e helft van 2016 receptieve of insertieve anale seks, 14% van de vrouwen rapporteerde receptieve anale seks en 5% van de heteroseksuele mannen rapporteerde insertieve anale seks.

Figuur 5: Percentage positieve infectieuze syfilis testen bij MSM naar hiv status januari t/m december 2007-2015, januari t/m juni 2016

Figuur 6: Percentage positieve hiv testen naar geslacht en seksuele voorkeur januari t/m december 2006-2015, januari t/m juni 2016

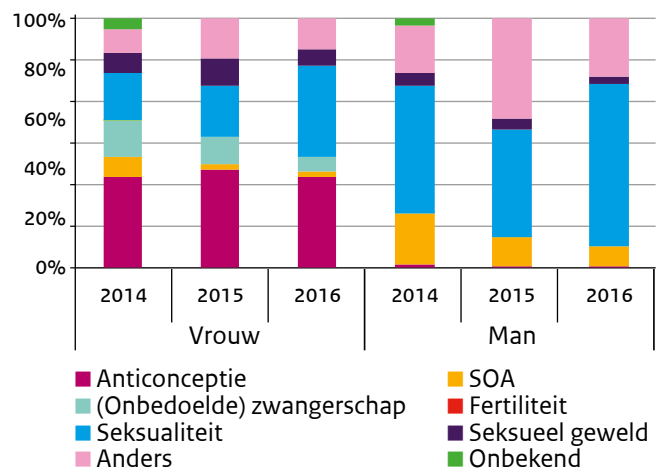
Figuur 7: Vindpercentages voor het vinden van één of meer soa per risicogroep en etniciteit, 1e helft 2016 versus 1e helft 2014 en 2015

* Lage opleiding: geen onderwijs, basisonderwijs, lbo/mavo/vmbo/mbro

** Aruba, Curaçao, Sint Maarten en de BES eilanden

Sense

In de 1e helft van 2016 zijn 5.654 Sense hulpvragen geregistreerd, een toename ten opzichte van de 1^e helft van 2015 (n=4.212). Drieënzeventig procent van deze Sense hulpvragen was afkomstig van vrouwen. Net als in 2015 waren de meest voorkomende gesprekstema's bij vrouwen seksualiteit (37%) en anticonceptie (36%). Bij mannen bleef seksualiteit (66%) het meest besproken gesprekstema. De verschillen tussen de jaren zijn moeilijk te interpreteren door onderrapportage van de Sense hulpvragen in het verleden.

Figuur 8: Hulpvraag tijdens Sense consulten naar geslacht, 1^e helft 2016 versus 1^e helft 2014 en 2015

Dit is een uitgave van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

Postbus 1 | 3720 BA Bilthoven
www.rivm.nl

November 2016